

autumnus et hiems. Hæc tempora solent nos perlectamenta sua revocare ab amore charitatis. In quibus oportet nos jejunare, etiam si venerit infra Pentecosten, quando celebratur festivitas septiformis Spiritus, ut illud dominicum: *Venient autem dies, in quibus auferetur ab eis sponsus, et tunc jejunabunt.* De his Augustinus: « Quamvis ordinatio non fiat, necessarium tamen est nostræ religioni, quatuor temporum jejunia celebrare. » De eodem jejunio dicit Leo papa, in Homeliis: « Ut jejunium celebretur in largione sacrorum ordinum, sicut Ecclesiæ primitivæ mos obtinuit. » Ut illud: *Ministrantibus illis Domino, et jejunantibus, dixit Spiritus sanctus: Separate mihi Paulum et Barnabam in opus, et reliqua. Tunc jejunantes et orantes imponentesque eis manus, dimiserunt illos.* Isto die, id est, quarta feria leguntur duæ lectiones, quoniam hi qui ad sacrum ordinem trans-eunt debent admoneri ut habeant notitiam legis et Prophetarum. Quarta enim ætate lex et prophetia viguerunt, et David bellicosissimus, qui interpretatur manu fortis, in eadem ætate Goliath, id est, humilitas prostravit superbiam. Contra quem Goliath, id est, diabolus debent in humilitate dimicare, qui sacros ordines provehuntur. Quinta feria deest officium et missa, ideo debes cantare de Dominica Pentecostes.

DE CALENDIS JANUARI.

Ite Kalendæ secundum dementia gentilium, dicendæ sunt potius cavendæ, quam Kalendæ. Ea siquidem tempestate, quando iudices præerant filiis Israel, hoc est, ante Samson, fuit quidam princeps gentilium in Italia nomine Janus, a quo Januarius mensis postea nuncupatus est. Hunc vero Janum Imperiti homines, qui Deum non cognoscebant, quasi regem metuebant, et pro Deo colere illum cœperunt, duasque facies illi figuravere propter Orientem et Occidentem; nec non et quadrifrontem appellarunt, id est, Janum geminum, propter quatuor partes, seu quatuor elementa atque tempora quatuor. Sed cum hoc facerent, monstrum potius formabant, quam deum. Unde Numa post Romulum primum mensem anni voluit tanquam bicipitis dei nomen, respicientem transacti anni finem, futurique principia; et Januarium vocatum, eo quod sit limes et janua anni. Unde imperiti homines, veluti deum colentes, diem ipsum multis spurcitiis consecraverunt. Quidam mutabant se in species monstrosas, inferarumque habitus transformabant. Aliqui, in femineo gestu mutati, virilem vultum effeminabant. Nec immerito virilem fortitudinem non habent, qui in mulieris habitum transierunt. Aliqui fanaticis auguriis profanabantur, perstrepebant saltando pedibus tripudiantium plausibus. Nonnulli auguria ita observabant, ut focum de domo sua, vel aliud quodcumque beneficium cuiquam petenti mi-

nime tribuerent. Diabolicas etiam strenas et ab aliis accipiebant, et ipsi aliis tradebant; nec non etiam mensulas plenas ad manducandum tota nocte paratas habebant, credentes quod Kalendæ Januariæ per totum annum præstare potuissent. Et quia his atque aliis miseris mundis universus repletus erat, statuit universalis Ecclesiæ jejunium publicum in isto die fieri, quatenus his calamitatibus auctor vitæ finem imponeret. Sed quia, Domino largiente, hæc a fidelibus pro nihilo habentur, licet quantulumcumque similitudines, quod absit, adhuc latent in feris hominibus, omni tamen conamine prohibendæ sunt, atque pellendæ. Neque enim aliud quidquam novi in iisdem Kalendis præsumendum est, nisi quod et in aliis Kalendis mensium excepto quod octavæ Dominicæ cum eximio cultu celebrentur, ut supra præfixum est. Sed neque illud reticendum, quod cum quadam die hæc superstitiones diabolicæ Romæ agerentur, quidam sanctus Almachius, cum diceret: *Hodie octavæ diei Dominicæ sunt, cessate ab his superstitionibus idolorum, et sacrificiis pollutis, jubente Alypio urbis præfecto, hac de causa interfectus est.*

DE TRIDUANIS JEJUNIIS.

Triduanis autem diebus jejunare, de exemplo sumptum est Ninivitarum, qui, damnavit pristinis vitis, totos se tribus diebus jejuniis ac penitentia contulerant, et aperti saccis Deum ad misericordiam provocaverunt.

DE DIVERSORUM DIERUM AC TEMPORUM JEJUNIIS.

Præter hæc autem legitima tempora jejuniorum, omnis sexta feria, propter passionem Domini, a quibusdam jejunatur. Sed et Sabbati dies a plerisque propterea quod in eo Christus jacuit in sepulchro, jejunium consecratum habetur, scilicet, ne Judæis exultando præstetur quod Christus sustulit moriendo. Die autem Dominico reficiendum semper esse, ut resurrectionem Christi et gaudium nostrum prædicemus, præsertim cum apostolica fides hanc regulam servet. Post pascha autem usque ad pentecosten, licet traditio Ecclesiarum abstinentiæ rigorem prandiis relaxaverit, tamen si quis monachorum vel clericorum jejunare cupiunt, non sunt prohibendi, quia et Antonius et Paulus et ceteri patres antiqui, etiam in his diebus in eremo leguntur abstinnisse, neque absolvisse abstinentiam, nisi tantum die Dominico. Quis enim parcimoniam non laudet, jejunium non prædicet? Jejunium enim res sancta, opus celeste, janua regni, forma futuri. Quod qui sancte agit, Deo jungitur, alienatur mundo, spiritualis efficitur. Per hoc enim prosternuntur vitia, humiliatur caro, diaboli tentamenta vincuntur.

EXCERPTIONES PATRUM, COLLECTANEA,

FLORES EX DIVERSIS, QUÆSTIONES ET PARABOLÆ.

Dic mihi, quæso, quæ est illa mulier quæ innumeris filiis ubera porrigit, quæ quantum sueta fuerit, tantum inundat? Mulier ista est Sapientia. Dic mihi ubi sit anima hominis, quando dormiunt homines? In tribus locis: aut in corde, aut in sanguine, aut in cerebro. Dic mihi quis primus sinit litteram? Mercurius Gigas. Quid primum a Deo processit? Verbum hoc, *Fiat lux*. Qui sunt nati, et non sunt mortui? Enoch et Elias. Dic mihi quis primus obtulit holocaustum Deo? Abel agnum. Dic mihi quæ primum fuit alma? Maria, soror Aaron: vel quæ prima vidua? Dina filia Jacob. Dic mihi quis primus excogitavit aratrum? Cham, filius Noe: vel quis plantavit vineam? idem Noe, et ipse primus ebrius fuit. Dic mihi quis primus sacerdos in Veteri Te-

stamento fuit? Melchisedech: in Novo? Petrus, et Jacobus frater Domini. Quis primus fuit diaconus? Stephanus. Dic mihi qui sunt filii qui vindicaverunt patrem suum in utero matris suæ? Filii viperæ. Dic mihi quæ est terra quam non vidit sol neque ventus, nisi una hora diei, nec antea, nec postea? Terra per quam exiit populus Israel in mari Rubro. Dic mihi quis primus prophetavit? Adam, quando dixit: *Hoc nunc os ex ossibus meis, et caro de carne mea.*

Omnis homo qui in dolore positus est, memor sit illius sententiæ, Ne quid nimis. Vidi filium cum matre manducantem, cujus pellis pendebat in pariete. Sedit super equum non natum, cujus matrem in manu teneo. Quæro barbarum quem invenire non possum. In aquilonari parte civitatis, ubi aqua at-

tingit parietem, tolle saxum quadratum, ibi invenies A barbarum.

Dic mihi quæ est illa res, quæ, cum augetur, minor erit: et dum minuitur, augmentum accipit? Nemo in Ecclesia amplius nocet, quam qui nomen et opinionem sanctitatis habet. Cui plus creditur, plus ab eo exigitur. Potentes poterit tormenta patiuntur, sicut per prophetam dicitur: Ducunt in bonis dies suos, et in puncto ad inferna descendunt. Quatuor claves sunt: sapientia vel industria legendi, assiduitas interrogandi, honor doctoris, contemptio facultatum. Dic quot annos vixit primus parens Adam? Noningentos triginta. Qui sunt tres amici et inimici, sine quibus vivere nemo potest? Ignis, aqua et ferrum.

Melius est ire ad domum luctus quam ad domum convivii: in illa enim cunctorum finis admonetur hominum, et vivens cogitat quid futurus sit. Melius est a sapiente corripri, quam stultorum adulatione decipi. Quodcumque potest manus tua facere, instanter operare, quia nec opus, nec ratio, nec scientia, nec sapientia erunt apud inferos, quo tu properas. Melior est patiens viro forti, et qui dominatur animo suo expugnatore urbium. Et qui justificat impium, et qui condemnat justum, abominabilis uterque apud Dominum. Sicut urbs patens, et absque murorum ambitu, ita vir qui non potest in loquendo cohibere spiritum suum. Dicit piger, Læna la via, leo in itineribus. Sicut ostium vertitur in cardine suo, ita piger in lectulo suo. Abscondit piger manus sub ascella sua, et laborat si ad os suum eas converterit. Tria sunt insaturabilia, et quartum quod nunquam dicit, Sufficit: infernus et os vulvæ, et terra. Aqua non saturatur aqua: ignis vero nunquam dicit, Sufficit. Altos quippe gurgites fluminum parvæ sed innumeræ replent guttæ pluviarum. Imperiti sicut loqui nesciunt, ita tacere non possunt. Mos enim qui usu longo confirmatus fuerit, non parvo labore vitatur. Valde enim durum est in Veteri Testamento nova meditari. Si non vendis quod amas, non emes quod desideras, sæpe enim in vili sæculo fulget aurum. Sit omnis homo velox ad audiendum, tardus ad loquendum. Arena maris, pluviarum guttæ, dies sæculi, altitudo cœli, multitudo stellarum, profunditas terræ, et imum abyssi, et capilli capitis, sive plebs hominum vel jumentorum: hæc non nisi a Deo tantum numeranda sunt. Per tria ordinatur anima: per cogitationem bonam, per sermonem rectum, per opus justitiæ. Paulus plantavit, Apollo rigavit, Dominus incrementum dedit. Habete Christum in cordibus, et signum ejus in frontibus. Multos inimicos habemus, qui cursum nostrum impedire festinant. Armate vos semper signaculo crucis Christi, quia hoc est quod timent ac fugiunt dæmones, signo territi Salvatoris Domini nostri Jesu Christi. Magi sunt, qui munera Domino dederunt: primus foisse dicitur Melchior, senex et canus, barba prolixa et capillis, tunica hyacinthina, sagoque mileno, et calceamentis hyacinthino et albo mixto opere, pro mitrario variz compositionis indutus: aurum obtulit regi Domino. Secundus, nomine Caspar, juvenis imberbis, rubicundus, mylenica tunica, sago rubeo, calceamentis hyacinthinis vestitus: tres quasi Deo oblatione digna, Deum honorabat. Tertius, fuscus, integre barbatus, Balthasar nomine, habens tunicam rubeam, albo vario, calceamentis milenicis amictus: per myrrham Filium hominis moriturum professus est. Omnia autem vestimenta eorum Syriaica sunt. Mundorum namque est munda contingere, et sanctorum sancta cognoscere. In malevolam animam non intrabit sapientia, neque in corpus subditum peccatis.

Quid est malum? Corruptio boni. Quid est mors? Absentia vitæ. Est enim vita carnis anima, vita animæ Dominus. Despiciat Deus, si quis exsultet in malis alterius, nam posuit Deus ordinem ut terra serviret corpori, corpus animæ, anima menti, mens

Deo. Veteris Testamenti sunt libri quinquaginta quinque, Novi autem viginti septem. Est avis quædam in Indiæ partibus, prope solis ortum, viginti alas habens, cujus voce audita omnes somno et sopore sopiuntur; cujus vox per mille passus auditur: hujus avis magnæ vocabulum est Goballus. Est enim lapis in mari Oceano tam miri decoris, qui aliquoties apparet, aliquoties vero arenis præoperitur. Hæc autem avis, cum aviculam genuit nimis pulchram ac sonoram, videns lapidem in mari sereno die radiantem, illius desiderio rapitur, et volat ut capiat eum; quæ dum adhuc alas extendit, lapis arenis legitur. Est autem cetus in mari magnus valde, qui cum viderit Goballum ad lapidem volantem, statim occurrit ad nidum hujus, et aviculas auferens devorat: et veniens Goballus in æstu nimis recurrit ad nidum, quoddam solatium sui laboris putans reperitur: et inveniens nidum vacuum, septies clamat, ita ut non solum ingentes lacrymas fundat, sed et omnes qui eam audiunt se a lacrymis cohibere non possint. B Tunc seipsum in profundum mergit, et moritur. Et tu homo Goballus habens naturam decoram nimis, quæ generat sapientiam venustam. Lapis autem in mari, amor divitiarum est, quæ seducit hominem: et relicta sapientia, volat ad divitias congregandas; cetus autem in mari stultitia est, qui aufert sapientiam simul cum divitiis. Stultitia nascitur, et homo perdit sapientiam, perdit divitias, et infelici rapitur morte. Unde Gellidius ait: Melior est sapientia auro, et consilium pretiosius argento, et præclarior omni lapide pretioso: at disciplina præ eminentior omni vestitu gemmato. Sapientia, quæ de fontis aurei liquidissima vena prorumpit, gemmis omnibus, variisque margaritarum generibus, et cunctis pretiosior invenitur gazis, quæ suos sectatores ad aulam cælestis paradisi deducit. Melius est una hora vivere cum sapientibus, quam viuum bibere cum insipientibus.

Tres principales mansiones constituit Deus: cœlum, et terram, et infernum: et in illis tribus tres principales res. In cœlo constituit pacem et æternitatem; in terra autem constituit fidem et penitentiam, et remissionem peccatorum; in inferno constituit timorem et æternam poenam, et nullam remissionem. De terra autem, quæ in medio posita est, replebitur cœlum et infernus. Tria remedia sunt: baptismus, penitentia, martyrium. Melior est in malefactis humilis confusio, quam in bonis superba gloriatio. Fides intellectum aperit, infidelitas claudit. Sicut stellæ cœli non extinguunt nox, sic fidei adhærentes firmamento sanctæ Scripturæ non obscurat mundana iniquitas.

Dic mihi nomina duorum latronum qui cum Jesu simul crucifixi sunt? Matha et Joca. Matha credidit, Joca negavit vitam, mortem elegit. Dic mihi nomen illius divitis qui loquitur ad Abraham ex profunditate inferni? Dico tibi, Tantalus est. Dic mihi nomen illius militis qui punxit latus Domini nostri Jesu Christi? Dico tibi, Legorrius dictus est. Dic mihi quot Patres sunt in hoc sæculo? Dico tibi, tres: Pater cœlestis, Pater terrenus, Pater in doctrina. Dic mihi quot sensus hominis sunt? Dico tibi, decem: visus, auditus, gustus, tactus, odor, sapor, amor, tremor, mutatio et locutio. Dic mihi quot vitæ sanctis leguntur? Tres: vita præsens, vita in bonis operibus, et vita æterna futura. Dic mihi quot mortes peccatoribus reputantur? Mors in peccato, et separatio animæ et corporis, et mors poenæ. Dic mihi quot genera sunt baptismi? Tria: primum baptismus est, quo sordes peccatorum per regenerationis lavacrum abluuntur; secundum, quo quisque sanguine suo per martyrium baptizatur; tertium, baptismus lacrymarum. Dic mihi quæ est illa res quæ cœlum totamque terram replevit, silvas et serculos confringit, omniaque fundamenta concutit: sed nec oculis videri, aut manibus tangi potest? Dic mihi tres victorias ignis? Prima victoria, in qua apparuit

Spiritus sanctus; secunda, quæ elevavit Eliam; tertia, quæ comburet peccatores et terram in die iudicii. Dic mihi tres victorias venti? Prima victoria inflat, et non videtur; secunda sanctificavit mundum post diluvium; tertia non comburetur in die iudicii. Dic mihi, utrum aliud cœlum quam terra? Altior terra, qui in cœlo est, Elias et Enoch. Multi apud homines sunt reprobi, apud Deum autem electi. Melior est qui minuitur sensu, et in timore Dei est, quam qui abundat sensu, et transgreditur legem. Peccator dominatur in hoc sæculo, justus autem in regno Dei. Sunt nonnulli qui aliorum causas cernere solent, et suas negligunt, semetipsos non aspiciunt in pessima conversatione. Dic mihi quæ prima interrogatio fuit: in corporene, an in spiritu, vel in quo loco? In callida suggestionem serpentis ad mulierem, quando dixit in paradiso: Quare præcepit vobis Deus ut non comederetis de ligno hoc? Sapientia sine eloquentia prodire potest, stultitia sine eloquentia destruit multos. Dic mihi unde fugit dies ante noctem, et nox ubi currit, et in quo loco uterque requiescit? In sole requiescit dies, et in nube nox. Dic mihi ubi sedit Deus, quando creavit cœlum et terram? Super pennas ventorum. Dum cadit equus, sub quo sunt quatuor pedes, quanto magis homo, qui una lingua loquitur, potest cadere, neque suam reterere sententiam, dum cecidit. Valde ignominiosum est, si tunc quærat discere, cum quæstionem debet enotare. Modica fuisit, Roma, quando me crexisti, sed minor eris, quando me dejicies. Quandiu stat Colisæus, stat et Roma; quando cadet Colisæus, cadet et Roma. Quando cadet Roma, cadit et mundus. Quid stas, quid stupes, bos Britannice? Sto, stupens, stimulum quæro, ut pungam bovem Gallicum. Cogitationes meas stylo alligo, ne oblivione fluxiant: scrutor quasi non reputatus essem, quia memorie lingua labitur. Tres infelices in legem leguntur: Qui scit, et non docet; qui docet, et non facit; qui nescit, et non interrogat. Tribus modis sit rex: eo quod frangit inimicos, et quod armat exercitum, et quod exigit tributum. Pauperem superbium, et divitem fallacem, et senem fatuum odit anima mea. Carpere et detrahare etiam imperiti possunt.

**De summo planus, sed non ego planus in imo
Versor utrumque manu diverso et munere fungor:
Altera pars revocat, quidquid pars altera fecit.
Sunt mihi sunt lacrymæ, sed non est causa dolis.**

**Fat iter ad cœlum, sed me gravis impedit aer.
Et qui me genuit, sine me non nascitur ipse.
Versicolor fugiens cœlum, terramque relinquo:
Non tellure locus mihi, non in parte polorum est:
Exsilium nullum modo tam crudele veretur:
Sed madidis mundum faciam frondescere guttis.**

Sexaginta reginæ, ac octuaginta concubinæ et adolecentularum, quarum non erat numerus. Surge, Aquilo, et veni, Auster, perfla hortum meum, et fluent aromata illius. Susurro et bilivigis maledicti sunt a Deo, multum enim turbabunt pacem habentes. Verus qui vivit in vertice regnans, potens in populo, plus est in solo, mitis in mundo, magnus ubique. Amico fidei nulla est comparatio. Amicus diu quæritur, vix fidelis invenitur, difficile servatur.

Quot sunt flumina paradisi? Quatuor: Phison, Geon, Tigris, Euphrates; lac, mel, vinum et oleum. Aquæ mundi quot sunt? Duæ: sal et aqua. Ubi est memoria? In sensu. Ubi est sensus? In cerebro. Cui non datur sensus, non datur et cerebrum. Dic tres dies [vias?] investigabiles? Lex in utero Moysi, et Joannes in utero Elizabeth, et Christus in utero Mariæ. Quis lapis pulchrior et durior sole? Lapis quem reprobaverunt edificantes, id est Christus.

Quatuor vitia sunt lectionis: Canon divinus, in quo narratur et prædicatur vita futura; historia, in qua

narrantur gesta rerum; numerus, in quo intelliguntur signa futura, et solemnitates divinæ; grammatica, in qua intelligitur scientia verborum. Ecce quantum iustitia regis in sæculo valeat, intuitibus per-pirue patet. Pax populi est tutamentum patriæ; immunitas plebis, munimentum regis; cura languorum, gaudium hominum; temperies aeris, serenitas maris; terræ fecunditas, solatium pauperum; hæreditas filiorum, sibi metipsi spes futuræ beatitudinis. Quid enim stolidius fieri potest, si mens ad perfectionem festinare contendat, quando totius corporis habitus senectute confectus ad interitum properat: dum oculi caligant, auris graviter audit, capilli fluunt, facies in pallorem mutatur, dentes lapsi nomero minuuntur, cutis arescit, status insuaviter odorat, pectus suffocatur, tussis cachinnat, genua trepidant, talos et pedes tumor inflat, et homo interior qui non senescit, his omnibus aggravatur: et hæc omnia jamque ruitura in domum corporis cito prouultiant. Quid enim superest, nisi dum huius vitæ defectus appropriat, nihil aliud cogitare, quam quemodo futuræ vitæ alius prospere comprehendatur. Frequens lectio, et quotidiana meditatio plus laborare solet, quam labor corporis. Duo prophetæ, quorum alter prophetavit post mortem, alter vero ante nativitatem, sunt Samuel et Joannes.

Quid est quod mater me genuit, et mox eadem gignetur a me? Dic mihi quis homo, qui non natus est, et mortuus est, atque in utero matris suæ post mortem baptizatus? Est Adam. Quis vir mortuus bis, et semel natus? Est Lazarus, quem suscitavit Jesus. Quis bis natus, et bis mortuus? Quis homo qui mortuus est, nec sepultus, nec putredinem habuit carnis? Quot filios habuit Adam? Triginta filios, et triginta filias. Aliter. Filiorum Adam computatio, ut alii dicunt, sexaginta duo; et filiarum computatio, quinquaginta tres sunt. Quot annos vixit Abraham? Centum octoginta quinque. Quis primus mortuum suscitavit? Elias. Ubi enim suscitavit? In Galgata. Quot genera volucrum pennata sunt? Triginta septem. Quot sunt genera serpentium? Triginta sex. Quis primus princeps factus fuit? Ninus, filius Belli. Quæ prima civitas? Ninive. Quis eam ædificavit? Ninus. Quis primus imperator factus est? Saul. Quot sunt provinciæ? Centum et triginta. Quot linguæ? Septuaginta duæ.

Videte, quæso, ordinem humanæ vitæ miseræ: de terra enim creatus es, terram calcas, in terram ibis, a terra resurges, in igne probaberis, iudicium expectabis æternum: post hæc aut supplicium aut regnum possidebis. Unusquisque utrum possideat, incertus est. Duo sunt elemosynarum genera: unum, ut esurientibus porrigatur buccella; aliud, ut ignorantibus subministraretur doctrina. Disparis sunt in regno colorum, propter singulorum merita, mansiones: diversitas enim operum diversitatem facit præmiorum. Vir sapiens non putat se mori, sed migrare; nec amicos relinquere, sed mutare. Debet ante esse discipulus, quisquis doctor esse desiderat. Philosophia est amor quidam, ac intentio sapientiæ, quæ fons et nutrix est omnis artis ac disciplinæ. Bene per Salomonem dicitur: Ne des honorem tuum alienis, et annos tuos crudeli: ne forte impleantur extranei viribus tuis, et labores tui sint in domo aliena: et gemas in novissimis, quando consumperis carnes et corpus tuum. Lucerna Domini spiraculum boninis est, quæ investigat omnia secreta ventris. Qui offert sacrificium ex substantia pauperis, quasi qui victimat filium suum in conspectu patris sui. humanum enim iudicium multis corrumpitur: amore, odio, timore: avaritia sepe iudicium integritas violatur, et contra justitiæ regulam misericordia declinatur.

Dic, quid est aurum? Mancipium mortis. Quid est argentum? Invidia locus. Quid est ferrum? Omnis artis instrumentum. Qui sunt qui sani ægrotant? Qui aliena negotia curant. Dic qua ratione homo

lassus non sit? Lucrum faciendo. Dic quid est longissimum? Spes, vel cogitatio. Quid est regi et misero commune? Nasci et mori. Quid est optimum et pessimum? Verbum. Quid est quod alii placet, alii displicet? Vita. Non omnes episcopi sunt. Attende Petrum, sed et Judam considera: Stephanum et Nicolaum respice, Ἀνατολή, δὴς, ἀπὸς, μεσημέρις, oriens, occidens, aquilo, meridies.

Artificis labor est fallaces fingere formas:
Condere vivaces tu potes omnipotens.

Multis mortuus est mundus, sed illi mortui non sunt mundo. Bona diligunt sæculi, sed minime consequuntur. In utraque vacui, qui futura perdunt, et præsentia non acquirunt. Scito quod in novissimis diebus instabunt tempora periculosa. Sunt homines se amantes, non Dei gloriam, sed suam querentes. Homo homini reservat iram, et a Deo querit medellam: et in hominem similem sibi non habet misericordiam. Si non habet misericordiam, quis exorabit pro delictis illius?

Dic mihi, quot modis dicitur omne quod dicitur? Quatuor: aut bonum bene, aut malum male; aut bonum male, aut malum bene. Sex diebus rerum creaturam formavit Deus. Prima die, condidit lucem; secunda, firmamentum cœli; tertia, speciem maris et terræ; quarta, sidera cœli; quinta, pisces et volucres; sexta, bestias ac jumenta; novissime, ad similitudinem suam primum hominem Adam. Cur homo novissime factus est? Quia majoris honoris est. Ordinatis omnibus atque bene compositis, oportebat more sponsi formari hominem. Sex sunt quæ odit Dominus, et septimum detestatur anima ejus: oculos sublimes, linguam mendacem, manus effundentes innoxium sanguinem, cor machinans cogitationes pessimas, pedes veloces ad currendum in malum, profertentem mendacia testem fallacem, et eum qui seminat inter fratres discordias. Apostoli Christi, prædicatoris fidei, et doctores gentium, certis locis in mundo ad prædicandum sortes proprias acceperunt. Petrus namque Romam accipit, Andreas Achaïam, Jacobus Hispaniam, Thomas Indiam, Joannes Asiam, Matthæus Macedoniam, Philippus Galliam, Bartholomæus Lycaoniam, Simo Zelotes Ægyptum, Matthias Judæam, Jacobus frater Domini, Hierosolymam. Paulo cum cæteris apostolis nulla sors propria traditur, quia in omnibus gentibus magister et prædicator eligitur.

Octo sunt principalia vitia quæ humanum genus infestant: primum gula, secundum fornicatio, tertium avaritia, quartum ira, quintum tristitia, sextum aecia, id est otium vel tædium cordis, septimum vana gloria, octavum superbia. Non amittas antiquum amicum, novus enim non erit ei similis. Monstro similis est avaritia senilis. Quæ sunt tria muta, quæ docent sapientiam in corde hominis? Est mens, oculus et littera. Duodecim abusiva in hoc sæculo sunt: hoc est, sapiens sine operibus, senex sine religione, adolescens sine obedientia, dives sine eleemosyna, femina sine pudicitia, domus [dominus?] sine virtute, christianus contentiosus, pauper superbus, rex iniquus, episcopus negligens, plebs sine disciplina, populus sine lege. Per hæc suffragatur justitia Dei. Septem sunt quæ non inveniuntur in hoc mundo: vita sine morte, juvenus sine senectute, lux sine tenebris, gaudium sine tristitia, pax sine discordia, voluntas sine injuria, regnum sine commutatione. Septem vero hæc inveniuntur in regno cælorum. Neli esse desidiosus et piger, sed labora manibus tuis, ut habeas unde tribuas iudicati et pauperibus: tantum enim expellitur a te, quantum tibi fuerit creditum.

Quæritur qua hora Dominus surrexerit, cum quadraginta horis in morte fuisset? Juxta Augustinum describitur: Id est de die qua crucifixus est Dominus, quatuor remanent horæ: duodecim horæ noctis sabbati, duodecim ipsius sabbati: duodecim no-

ctis dominicæ: in sepulchro vero triginta horis fuit. Quatuor sunt principales virtutes: prudentia, justitia, fortitudo, temperantia. Ante omnem creaturam mundi creati sunt angeli, et ante omnem creationem angelorum diabolus formatus est, sicut scriptum est: Ipse principium viarum Dei. Bene ambuletis, et sic Deus in itinere vestro, et angelus ejus comitetur vos. Dic mihi gradus vel differentias rerum quot sunt? Sex: non ventitia, viventia, irrationabilia, rationabilia, mortalia, immortalia. Novissimus super omnia Deus. Sed hæc omnia ut gradibus crescunt, ita sibi qualitate naturæ præcellunt, nam arbor præfertur lapidi, et pecus arbori, et homo pecori, et angelus homini, et Deus præponitur angelis. Semper virtutes sequitur invidia. Ferunt fulgura summos montes. Nec mirandum est hoc de humilibus, cum ipse Dominus zelo et invidia Pharisæorum sit crucifixus. Sola miseria caret invidia, quia nemo invidet misero. Invidiæ siquidem maculam de sese non abluit, qui alteri conferre denegat, quod cum dederit, non amittit. Obsequium amicos, veritas odium parit.

Cui rei sacerdotes mali similes dicendi sunt, nisi aquæ baptismatis, quæ baptizatorum peccata diluit, alios ad regna cælorum mittit, et ipsa in cloacam descendit. Qui obturat aures suas ad clamorem pauperum, ipse clamabit, et non exaudietur. Amicitia quæ desinere potest, nunquam vera fuit. In hoc quippe mundo humana anima quasi navis est, contra ictum fluminis descendentis; uno loco nequam stare permittitur, quia ad una relabitur, nisi ad summa admittatur. Major est culpa manifeste quam occulte peccare: dupliciter enim reus est, qui agit et docet; de talibus Isaias ait: Et peccata sua sicut Sodoma prædicaverunt. Quid pejus est domo ubi femina imperium habet in virum. Vidi filium inter quatuor fontes nutritum: si vivus fuit, dirupit montes; si mortuus fuit, alligavit vivos. Vidi bipedem super tripodem sedentem, cecidit bipes, corruit tripes. Vidi filium non natum, sed ex tribus personis suscitatum, et cum nutritum, donec vivus vocaretur. Vidi mortuum super vivum sedentem, et ex risu mortui moriebatur vivus. Vidi virginem dentem et murmurantem, viæ ejus sunt semitæ vitæ. Vidi mulierem cum sex oculis, cum sexaginta digitis, cum tribus linguis, cum uno ore loquente.

Sunt mihi sex oculi, totidem simul auribus hausi:
Sex digitos decies, senos in corpore gesto,
Ex quibus en quatuor, denis de carne repulsis,
Quinques at tantum videor retinere quaternos.

Quod tacitum velis esse, nemini dixeris: a quo enim alio silentium exis, quod tibi ipse non imperasti. Qui vult corpus suum dedicare continentiæ, habitare cum feminis non præsumat. Mulierum frequens visus mollificat mentem, et hebetat sensum, et sapientem esse non patitur. Mulierem sapientem quis inveniet? mos enim mulierum est, ut neminem de longinquo diligant; sed prope debet esse qui vult feminis se reconciliare. Sapiens vir cunctam mulierem respuit, stultus vero concupiscit eam, miserabiliterque decipitur ab ea. Cavete, filii mei, feminarum species, per quas mors ingreditur, et non parva pernicies. Dilectio enim fortis est ut mors, ea enim comparatur iguli. Caritas omnia suffert. Perfecta caritas foras mittit timorem. De timore Domini nascitur dilectio, sicut Apostolus ait: Si linguis hominum loquar et angelorum, et si noverim mysteria omnia, et omnem scientiam, et si habuero omnem fidem, Ra et montes transferam: et si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, et si tradidero corpus meum ita ut ardeam, charitatem autem non habeam; nihil mihi prodest. Quamvis corpore quis et spiritu virgo sit, si manibus, aut oculis, aut auribus, aut lingua peccet, quomodo sanctus dicendus est corpore? Neque eni n tibi sufficit a malis otiosum esse, si otiosus lucrif a bonis.

Noli attendere in faciem mulieris, ne te scandalizet vultus ejus. Nunquid alligavit quis ignem in sinu suo, et vestimenta ejus non ardeant: aut ambulare super prunas potest, et non comburentur plantæ ejus? hoc enim Salomon de familiaritate mulierum dixit. Contemnenda est avaritia, quæ nobis ideo iniqua lucra procurat, ut nos suos faciat: nostri enim essemus, si illa nostra non esset. Contemnenda est, inquam, avaritia, quæ velut ignis, quanto plus accipit, tanto amplius quærit. Avarus enim inferno similis est, quia infernus nunquam dicit, Sufficit; ita avarus nunquam satiabitur auro. Sacerdos ergo, si prædicationis est nescius, quam clamoris vocem daturus est præco mutus? Non plus sapere, quam oportet sapere ad sobrietatem. Secularia igitur judicia si habueritis, contemptibiles qui sunt in Ecclesia, illos constituite ad judicandum: ut ipsi videlicet dispensationibus terrenis iuserviant, quos dona spiritalia non exornant. Si quis præoccupatus fuerit in aliquo delicto, vos qui spirituales estis, instruite hujusmodi in spiritu mansuetudinis, considerans te ipsum, ne et tu teneris.

Amicum secreto admone, et palam lauda. Cito per adversa fraudulentus patet amicus; nam in prosperitate incerta est amicitia: sæpe per simulationem amicitia colitur, ut qui non potuit aperte decipere, decipiat fraudulenter. Amicitia certe nulla vi excluditur, nullo tempore aboletur: ubicunque se verterit tempus, illa firmata est. Rari sunt qui usque in linem existant chari. Nam multos a charitate aut adversitas temporis, aut contentio quælibet actionis avertet: sæpe etiam per honorem quorundam mutantur et mores: et quos ante glutinatos charitate habuerunt, postquam ad culmen honoris veniunt, amicos habere despicunt. Memento quod dictum est: Melius est amicos probatos bene servare, quam frequenter ignotos quærere, et notos amittere. Stultus, si tacuerit, sapiens putabitur. Laudet te os alienum, et non tuum. Omnis piger propheta est. Ne dicas amico tuo, Vade, et revertere, cras dabo tibi: cum satis possis dare. Occasiones quærat, qui vult recedere ab amico suo. Os justi, vena vitæ. Stultitia colligata est in corde pueri, et virga disciplinæ fugabit eam. Inficiuntur enim membrana colore purpureo, anrum lucescit: litteris, gemmis vestiuntur codices, et eorum Christus ante fores morietur. Qui amat vina, non exsecratur crateras; qui nucleos, non putamina; qui segetes, non boves: qui lac, non vaccas; qui Deum, non proximum; et qui amat scientiam, non abhorreat a grammatica, sine qua nemo eruditus aut sapiens esse poterit. Qua causa scribitur: In die illa magna tribulationis nemo liberabitur, nisi Noe, Daniel et Job. In his tribus sanctis tria genera hominum significari videntur, quæ liberanda in die tribulationis a periculis promittuntur. In Noe, gubernatores Ecclesiæ præfigurantur; in Daniele, sancti continentiam sectantes; in Job, conjugati et iustitiam diligentes.

Adam vixit annos quindecim in paradiso, Eva quatuordecim, alii dicunt septem, sine uxore quadraginta dies. Die sexto manducavit Adam de ligno scientiæ boni et mali, decimo quinto anno ætatis suæ. Tria vasa sunt linguarum: Hebræum, Græcum, Latinum. Tres enim hæ lingue in titulo crucis Christi consecratæ sunt. Prima Hebræa, propter legem, secunda Græca propter sapientiam Græcorum, tertia Latina propter regnum Romanorum: et ideo hæ tres linguæ primatum in omnibus linguis obtinent: nam erat scriptum Hebraice, Græce, Latine: Jesus Nazarenus rex Judæorum. Prima die septem opera fecit: id est, materiam informem, angelos, lucem, cælos superiores, terram, aquam atque aerem. Secunda die firmamentum solum. Tertia die quatuor: maria, semina, sationes atque plantas. Quarta die tria: solem, lunam et stellas. Quinta die tria: pisces aquarum, reptilia et volatilia. Sexta die qua-

tuor: bestias, pecudes, reptilia terræ, et hominem. Et facta sunt omnia viginti duæ generationes in diebus sex: et viginti duæ generationes sunt ab Adam usque ad Jacob, ex cuius semine nascuntur omnes gentes Israel, et viginti duo libri Veteris Testamenti usque ad Esther: et viginti duo litterarum sunt elementa, quibus constat divina legis doctrina.

Virtutes magnas de viribus affero parvis: Pando domus clausas, iterum recludo patentem: Servo domum domino, sed rursus servor ab ipsa. Est domus in terris clara quæ voce resultat: Ipsa domus resonat tacitus, sed non sonat hospes: Ambo tamen currunt, hospes simul et domus una. Unda fui quondam, quod me cito credo futuram, Nunc rigidi cæli duris connexa catenis: Nec calcata pati possum, nec nuda teneri. Cernere me nulli possunt, nec prendere palmis, Argutum crepitum vocis cito pando per orbem, Viribus horrissonis valeo confringere quercus. Nam superos ego pulso polos, et rura peragro. Crede mihi, res nulla manet sine me moderante, Et frontem faciemque meam lux nulla videbit, Quis nescit diuione mea convexa rotari. Alta poli, solisque jubar, lunæque meatus. En ego non vereor rigidi discrimina ferri, Flammaram neu torres cremor: sed sanguine capri Virtus edomiti mollescit dura rigoris. Sic cruor exsuperat, quem ferrea massa parescit.

Primus baptizavit Moyses in nube et in mari, et in typo, et in figura. Habuit enim mare formatum baptismi, nubes vero Spiritus sancti, manna panis vite. Christus namque in Spiritu sancto baptizavit. Vidi unum hospitem stantem super pedem, corpus ejus de terra, sanguis ejus de cervisia. Memento semper quod paradisi colonum mulier de possessione sua jecit. Tres sunt filia mentis: Fides, Spes, Caritas. Ab Adam usque ad Christum tria ista latuerunt dæmones: quod Christus ex virgine natus, passus in cruce, sepultus in terra, vel qui descendit ad inferos. Tribus locis in Evangelio legitur Dominum iratum nocuisse corporaliter. Prima vice totum gregem misit in mare, secunda vice ficulneam maledixit, tertia vice ejecit vendentes et ementes e templo. Quis primus dixit Alleluia, aut in quo loco, vel pro qua re dictum est? Inier Thabor et Hermon dictum est. David propheta dixit Alleluia, hoc est, laus Dei. Augustinus dixit: Alle, sæculum [salvum?], lu, me fac, ia, Domine. Hieronymus dixit: Alle, lau, lu, date, ia, Dominum. Gregorius: Alle, Pater, lu, Filius, ia, Spiritus sanctus. Ambrosius dixit: Alle, lux, lu, vita, ia, salus summi Dei. Sobrietas servat memoriam, acuit sensum, sincerat mentem, dirigit vultum, integrat pudorem, mitigat vitia, figurat aciem; elinit aures, exonerat cerebrum, exprimit linguam, explicat sermonem, nutrit medullam, confirmat sanguinem, procurat venas, constringit nervos, contemnit libidinem, recreat somnum, propagat senectutem, perhibet mysterium, et hominem constabillit.

Ebrietas est imbecillitas prima, obvolvitur memoriam, evacuat sensum, negligit mentem, confundit intellectum, concitat libidinem, involvit linguam, impedit sermonem, corrumpit sanguinem, obtundit visum, perturbat venas, obturat auditum, infirmat nervos, subvertit sensum, resolvit viscera, onerat cerebrum, debilitat memoriam, aufert fortitudinem, flagitat somnum, impedit menstrua, obturat animum, maculat corpus, et hominem suo vitio coinquinat, et sine honore facit.

Omnes vitæ hujus tribulationes aquis comparantur prætereuntibus: propterea quia si quid tribulationis in hac vita accesserit, non stat, sed celeriter transit.

Laus vera in Dominum deponitur ore precantis, et si quæ voce fluunt, intima cordis habent.

De occultis cordis alieni timere judicare peccatum est.

Ex operum specie clarebunt intima mentis,

Quia ve hominis mentem spiritus intus alit.

Semper enim sanctis superest quo crescere possint,

At perfectorum gloria principium est.

Omnes qui in Christo pie volunt vivere, necesse est ut ab impiis atque dissimilibus patiuntur opprobria, illisque displiceant. Omnia vitia in malefactis tantummodo valent, sola superbia etiam in recte factis cavenda est; nam bonus temporalibus bonis nec extollitur, neque malis frangitur:

Terræ autem et feni breviter florentis amator,

Seu caret optatis, seu fruitur, miser est.

Magnum peccatum est amor immoderatus habendi, Et plus quam vitæ sufficiat, cupiens.

Nulla enim laus est contemnere quod adipisci digne non valeas; et nos Ecclesiastes jubet dare partem septimam, partem octavam: id est, credere utroque Testamento. Neminem beatum dicas ante mortem; hoc ideo debet, quia quoad vivimus, in certamine sumus, et quoad in certamine sumus, nulla est victoria.

Omnis enim quicumque Deo nil fertile nutrit,

Seu sterilis truncus lignis æquabitur ustis.

Justus ut palma florebit:

Frondes semper habent, et tanquam Libana cedrus Multiplicandi sunt, et vertice sidera tangent.

Nam sunt qui suos errores emendare non possunt, et alios reprehendere conantur. Sicut mentiri non potest qui non loquitur, sic pejerare non potest qui jurare non appetit. Non est contra Dei præceptum jurare, sed dum usum jurandi facimus, perjurii crimen incurrimus. Istis fomitibus quasi quibusdam gradibus coalescit omne peccatum. Cogitatio namque pravi delectationem parit, delectatio consensionem, consensio actionem, actio consuetudinem, consuetudo necessitatem. Dum unusquisque divina illuminatione prævenitur, statim molestis turpium cogitationum pulsatur. Qui aut nullius, aut rari conscii sunt delicti, aut nunquam aut raro terroribus fatigantur nocturnis. Alta etenim quæque debent multis audientibus contegi, et vix paucis aperiri. Cum gravi enim dolore amittuntur, quæ cum magno amore habentur: minus autem carendo dolemus quæ minus possidendo diligimus. Dum quisque donum aliquod accipit, non appetat amplius quam quod meruit, ne dum alterius membri officium arripere tentat, id quod meruit, perdat. Carnis curam ne feceritis in desideriis: quæ ergo in desideriis fieri prohibentur, procul dubio in necessitate conceduntur. Cum vero linguæ derogantium corrigi nequeunt, æquanimitè sunt per omnia tolerandi. Sæpe vero cum de vita proximorum conquerimur, mutare locum conamur, secretum vitæ remotioris eligere, videlicet ignorantes quia si desit spiritus, non adjuvet locus. Tolerandi sunt ergo ubique proximi, quia Abel fieri non valet quem Cain malitia non exercet. Vides Scripturam sacram sapiens de æterno loqui, quæ de præsentibus solent intelligi. Testamentum ideo dicitur, quia idoneis testibus utriusque præfectis scriptum est atque signatum. Si talia sunt peccata, quæ quasi mortuum ab altari remouent, prius agenda poenitentia est, ac sic deinde hoc salutariter medicamentum suscipiendum. Qui enim peccare desinit, communicare non desinat. Conjugatis autem abstinendum est a coitu plurimis diebus, et orationi vacare, ac sic deinde ad corpus Christi accedere. Matutina enim luce radiante Dominus et Salvator ab inferis resurrexit, quando cœpit fidelibus oriri lux, quæ moriente Christo occiderat peccatoribus: siquidem et eo tempore cunctis spes futuræ resurrectionis creditur. Valde necessarium est justum in hac vita et vitis tentari, et verberari flagello, ut dum vitis

pulsatur, de virtutibus non superbiat. Tentari autem oportet justum, sed tentatione plagæ, non tentatione luxuriæ. Alii datur per Spiritum sermo sapientiæ in eodem spiritu: sunt enim quidam qui per donum gratiæ et ipsa intelligunt quæ exponi a doctoribus non audierunt: hi videlicet sermonem sapientiæ perceperunt. Et sunt quidam qui per semetipsos intelligere audita nequeunt, sed ea quæ in expositionibus legerunt, retinent: adque scientias quas didicerunt, perveniunt. Unde itaque isti nisi sermone scientiæ pleni sunt? Sicut præcivit Deus hominem peccatum, ita et præcivit qualiter illum per suam gratiam repararet, qui suo arbitrio reperire potuisset. Mihi vivere Christus est, et mori lucrum. Omnipotenti in quantum se amore conjunxerat, qui sibi vitam tantummodo Christum, et mori lucrum esse deputabat. Divinæ autem virtutis mysteria quæ comprehendendi non possunt, non in intellectu discutienda sunt, sed fide veneranda. Dic ergo si nosii gyros cœli, terræ cardines, aquarum abyssos, ubi finiuntur, ubi suspensi sunt? Scimus autem quod ex nihilo factum sit, pendeat in nihilo. Sed si est aliquid quod dicitur nihilum, jam nihil non est: si hoc nihil est nihilum, nusquam mundi moles dependet, nec est ubi sit quod creatum est ut sit: quomodo ergo nusquam est quod novimus quia est? Perpende ergo si vales, quomodo Rubrum mare virga divinum est, quomodo ex petri duritia percussione virgæ unda emanavit, quomodo Aaronis virga sicca floruit, quomodo ex ejus genere veniens virgo concepit, quomodo et in partu virgo permansit, quomodo quadrumanus mortuus jussione suscitatus, ligatis manibus et pedibus de sepulcro exiit, quem post mortem solvi Dominus per discipulos jussit: quomodo idem Redemptor in vera carne atque ossibus resurgens clavis ostiis ad discipulos intravit: unde et in tabernaculo per legem duo altaria fieri jubetur, unum videlicet exterius, aliud vero interius; unum in atrio, aliud ante arcam; unum quod aere cooperatum est, aliud quod auro vestitum, atque in altari aureo cremantur carnes, et in altari aureo incenduntur etiam aromata. Quare hoc, fratres charissimi, quod foris crematur, et carnes sunt et aromata. Hæc quotidie videmus: quæ duo sunt compunctionis genera, cum alii adhuc per timorem plangunt, alii vero jam se per amorem lamentis afficiunt. Spirituales quippe illi patres omnes in Deo trinitatem esse crediderunt, licet de eadem trinitate Patres nunquam aperte locuti sunt. Isaias namque audivit angelica illa agmina in cœlo clamantia, Sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus Zebaoth; ut enim Personarum trinitas monstraretur, tertio sanctus dicitur; sed ut una esse substantia trinitatis apparet, non Domini Zebaoth, sed Dominus Zebaoth esse perhibetur. Quod David quoque similiter sentiens ait: Benedicat nos Deus Deus noster, benedicat nos Deus: qui cum tertio dixisset Dominum, ut unum hunc esse ostenderet, subdidit: Et metuant eum omnes fines terræ. Paulus quoque loquitur, dicens: Quoniam ex ipso, et per ipsum, et in ipso sunt omnia. Ex ipso, videlicet ex Patre; per ipsum, per Filium; in ipso autem, in Spiritu sancto. Cum ergo ipsum tertio dixisset, adjunxit, Ipsi gloria in sæcula sæculorum. Qui enim non dixit ipsis, sed ipsi, dicendo ter, ipsum distraxit, et personas; et subiungendo ipsi gloria, non divisit substantiam. Scio humiliari, scio et abundare (ubi que et in omnibus institutus sum) et satiari et esurire, et abundare, et penuriam pati. Omnia possum in eo qui me confortat. Nunquid nam fratres res est aliqua, humiliari et abundare, satiari et esurire, abundare et penuriam pati; ut pro magno se habere ista tantis prædicator insinuet? Ars omnino, et mira disciplinæ scientia, quæ toto nobis cordis est annisu discenda. Quem enim penuria sua non frangit, a gratiarum actione non retrahit, in rerum temporalium desiderio non accendit, scit humiliari;

hoc enim loco Apostolus humiliari dicit, penuriam pati. Nam statim e contrario subiunxit, Scio abundare. Qui enim acceptis rebus non extollitur, qui eas ad usum vanæ gloriæ non intorquet, qui solus non possidet quod accipit, sed hoc cum indigentibus misericorditer dividit: qui acceptis alimentis non ad ingurgitationem ventris ulitur, sed ad reparationem virtutis: nec plus carni tribuit, quam necessitas patitur, scit abundare. Scit satiari, qui alimentorum inopiam siue murmuratione tolerat; et qui non necessitate victus agit aliquid, unde anima peccati laqueum incurrat, scit esurire. Quem ergo nec in abundantia superbia elevat, nec in necessitate cupiditas irritat, novit abundare, novit penuriam pati. Qui cum statim subiret: Omnia possum: ne elationis verba crederemus, adjuvit, in eo qui me confortat. Denarius autem numerus per semetipsum multiplicatus in centenarium surgit: unde recte quippe per centenarium magna perfectio designatur, sicut de electis dicitur: Omnis qui relinquit domum vel fratres, vel sorores aut patrem et matrem, aut filios et agros, propter nomen meum, centuplum accipiet, et vitam æternam possidebit. Neque etenim sanctius quisque ideo terrena deserit, ut hæc possidere in hoc mundo multiplicius possit; quia quisquis terreno studio terram non relinquit, sed appetit; nec qui unam uxorem deserit, centum accepturus est. Sed per centenarium numerum perfectio designatur, postquam etiam vita æterna promittitur: quod aliquis Dei nomine temporalia atque terrena contemnit, et hic perfectionem mentis recipit, ut iam ea non appetat, quæ contemnit, et in sequenti sæculo ad æternæ vitæ gloriam pervenit. Centies itaque quæ recipit quod dedit, qui perfectionis spiritum accipiens, terrenis non indigens, etiamsi hæc non habet. Ille enim pauper est, qui eget eo quod non habet, nam qui non habens, habere non appetit, dives est, paupertas quippe inopia mentis est, non in quantitate possessionis: nam cui cum paupertate bene convenit, non est pauper. Langor animæ, id est, peccatorum infirmitas, perniciosus est; de qua etiam Apostolus ait: Quis infirmatur, et ego non uror, nam infirmitatem carnis utilem esse, idem Apostolus approbat, dicens: Quando infirmor, tunc potens sum. Contentiosorum studium non pro veritate, sed pro appetitu laudis certat. Omnes pene virtutes corporis mutantur in senibus, et crescente sola sapientia, decrescunt cæteræ.

Matthæus niel, Marcus lac, Lucas vinum, Joannes oleum, Ecclesia paradisi. Matthæus arat, Marcus seminat, Lucas irrigat, Joannes incrementum dat. Matthæus homo, Marcus leo, Lucas vitulus, Joannes aquila. Multæ mansiones sunt in domo Patris mei pro diversitate laborum. Matthæus in Judæa, Marcus Romæ, Lucas in India, Joannes in Asia. Sicut impossibile venatori jugulare aliquid animal trans montem, ita impossibile est diabolo jugulare animas sanctorum per orationes multas. Non te redimere potest aliquis post obitum tuum, si tu ipse te redimere non vis. Nec aliud dicat imperitus. Non laboriosum est opus scribendi, tres digiti scribunt, totum corpus laborat.

DE DUODECIM LAPIDIBUS.

Chrysolithus, quem lapidem lux et dies celat, ita ut nocte igneus sit, in die autem pallidus. Sapphirus similis gemmis, sed non est sex angulus; in mari Rubro invenitur, radiis percussus solis ardentem fulgorem ex se emittit. Sardius lapis purpureus colore, quem timent serpentes præ fulgore, ut ferunt. Asbestus ex ipso sole sanguineo colore tingitur, quem accensum dicunt extingui non posse. Hyacinthus, quem ferunt quod sentiat auræ et serenitatis tempestatum. Carunculus colore rufeo, quem oculi amant, a longe splendorem spirat, et prope non videtur. Cerdamios, qui habet fulgorem sub divo, nam in domo ceruleo colore est. Chrysoprasus ex auro et

purpura ceu mistam lucem trahens, quem amant aquilæ. Beryllus, nube aurea tegitur: et sex angulos habet, tenentem manu adurere dicitur. Smaragdus, quem colore purpureo, hyacintho similem potestate esse dicunt, et ex eo lunares motus excitari putant. Sardonyx, vilis lapis, nigri coloris est, aquis profundis alitur. Achates lapis micans guttis aureis, resistens scorpionibus: quique intra os receptus, sitim sedat.

DE LUMINARIBUS ECCLESIAE.

Vis nunc acriter, mi frater Desideri, ut tibi quasi de luminaribus firmamenti, quæ toto mundo resurgent, pauca de scriptoribus, qui nobis multa de obscuritatibus, quæ propter carnalem mentem intelligentiam impediunt, ad splendorem considerationis spiritali proferre potuerunt, manifestissime dicam? At vereor Susannæ Heliciæ filix in me sententia in quo judicio presbyterorum dicentis, impleatur, Augustiæ mihi sunt undique; et mihi similiter sunt angustiae. Si enim voluero aliquid ex his reprehendere, adversarios atque inimicitias mihi ubique concitabo; si autem nolero quod postulasti, nunquam invenies; sed unius tamen voluntatem condemnare, quam multorum concilium transire vel despiciere melius esse videtur. Quia unusquisque in Scripturis sanctis diligenter laudari meruit; sed omnes leniter leviterque cum omni amore tangam, ut utrumque pacifice impleam.

Augustinus episcopus volans, per montium culmina quasi aquila, ea quæ in montium radicibus sunt, non considerans, multa cælorum spatia, terrarumque situs, et aquarum circulum claro sermone pronuntiat. Qui enim in lignum fructuosum conscendere vult, paulatim ad superiora, et ibi majora poma carpere festinat, ramos si proximos parvulis relinquit: nos autem parvuli sumus infirmique ac minores, si inferiora congregare valuerimus, nobiscum bene agitur.

Hilarius episcopus Romanorum, lucifer ecclesiarum, quæ lucerna et pretiosus lapis, ad quem mortalia ascendunt, pulchro sermone aureoque ore universa loquitur. Si enim aliqua secus viam cecidisse potuissent, tamen ab eo in Scripturis messis magna exorta est.

Origenes Adamantius altiora ac majora cogitans, propriumque ingenium non sufficiens, aliud per aliud subnectit; et cum hæc nimio mentis ardore cogitasset, oneribus majoribus caricabat se: et cum sic incedere non potuisset, ruina magna illuc devolutus est, et ruina ejus par fuit doctrinæ: et quæ per aliquas seductiones ineptas multos de via recta in aliam viam perduxit, et venenum ejus quasi tinnulis vocibus Syrenarum, quæ canticis pluribus nocere potuit: melior omnibus in bonis, prior in malis. Alia enim hujus dogmata pulchra et utilia, alia vero secus viam seminata sunt: multi tamen alii ejus pessimi discipuli multa venenosa sub nomine hujus edidisse videntur.

Eusebius Cæsariensis, clavus Scripturarum, custosque Novi Testamenti multis major in conscriptione esse a Græcis commendatur. Tria sunt præclara quæ hoc in operibus ejus vere testantur: Canones quatuor Evangeliorum, et decem historiarum Ecclesiasticarum, quæ Novum Testamentum narrant atque custodiunt; et chronicon, id est, temporum brevium, et per omnia ejus vestigia, quæ iterare potuisset nunquam reperimus.

Heliodorus pater domum amplissimam per modicum foramen respiciens, tentans quæ ostia conclusa: clavemque non habens, vix pauca in lucem prodere valuit: sed quæ potuit narrare, fideliter narravit.

Ambrosius frater profundorum, pinna raptus et aeris volucer, quando in profundum ingreditur, fructum de alto capere videtur, et omnes ejus seu-

tenitiæ fidei et Ecclesiæ et omnium virtutum firmæ sunt columnæ.

Dardanus quoque multas quæstiones arripiens, per mentis astutiam, nucemque citra nucleum non confringens, multa impossibilia in Scripturis cum fiducia loquitur.

Paulino visum est magister fieri, et non erat ante discipulus, et fructum sine radice oriri existimat, facereque tentavit. Ideo ejus conscriptiones scriptore et charta non indigent.

Pelagius apud fideles sermo est (*sic*), de quo etiam et mihi gravis causa deputationes verborum pene in toto orbe annuntiata est, quæ omnes Ecclesiæ quasi lupum de sylva declinant, aureum colorem super nigrum venenum componens, fontem dulcem primi mellis amaritudini malitiæ commiscuit.

Jovinianus læta facie, et corde aspero, potu dulcissimo felle commisto, multos potavit, contrarias sententias per odii occasionem Christianis profrens composuit: et Hieronymum quoque maxime in omnibus laboriosum assidue quæstionibus infinitis afflicto et vexat.

Julius Africanus, cujus vestigium omnes Australes orientales diligenter unanimiterque in Danielis hebdomadibus investigant, universa temporum spatia cum omni peritia rigidoque sermone construxit, et nulla omnium quæ scripta sunt per eum, in toto orbe unquam data est contradictio.

Famonius a multis culpabilis cura sententia, fortiterque universa difficilia in genere conatus est: et quasi tunc undas maris navigare non potest, vel tunc impetum torrentis natæ non potest; ita cuncta quæ scripsit contra Scripturas sanctas constare non poterant. Ita quasi umbra secus hominem sunt.

DE SEPTEM DONIS SPIRITUS SANCTI.

Septem dona Spiritus sancti, quæ enumerat Isaias. Spiritus sapientiæ, quæ fuit cum Adam, qui primus prophetavit, et nomen omnis creaturæ nominavit, quæ est sub cælo. Spiritus intellectus, qui fuit cum Noe, qui intellexit bonum facere, usquequo meruit audire verbum Domini, fac arcam de lignis. Spiritus consilii qui fuit cum Abraham, qui nihil fecit præter consilium, quod dedit Dominus, Exi de terra tua, et de cognatione tua, et de domo patris tui, et veni in terram quam tibi demonstravero. Spiritus fortitudinis, qui fuit cum Isaac, qui sustinuit injurias gentium, cum quibus habitavit: qui scit quod dictum est Abraham, Tibi dabo terram hanc. Spiritus scientiæ, qui fuit cum Jacob, cui apparuit Deus in visione, in loco qui dicitur Bethel, quando fuit apud Laban, et apparuit ei, quando reversus a Laban, et congressus est cum illo Deus, et deinde Israel vocatus est. Spiritus pietatis, qui fuit cum Moyse, qui dixit: Si non dimittis populo huic peccatum hoc, dele me libro tuo, quem scripsisti. Spiritus timoris, qui fuit cum David, qui dixit: Non contingat mihi ut mittam manum meam in Christum Domini, cum persecutus est Saul.

DE SEPTEM ORDINIBUS.

Cleros, *sors*, id est, pars, dicitur. Inde dicitur clericus, quia pars Domini est, vel Dominus pars ejus. Caput nostrum mentem significat. Capilli cogitationes. Superior pars capitis raram mentem Dominum contemplantem significat. Superiorem partem radimus, cum temporalem cogitationem ab animo recessamus; inferiorem in corona æquamus, cum temporalia necessario cogitantes, concorditer cum corona disponimus. Capilli oculis vel auribus non supercrescant, id est, cogitationes temporales auditum vel visum mentis non impediunt. Non multum est curandum, actores consuetudinem nos exquirere, sed possumus consuetudines ex corona ministrare. Ostiarii in veteri testamento januas templi custodiebant, suscipientes sanos, eicientes infirmos. Modo in Ecclesiam recipiunt fideles, ejiunt infideles. Lectores in veteri testamento aperte et distincte doce-

bant populum verba legis; modo spiritualiter lectores sunt, qui de moribus tractant. Exorcista, id est, adjurator, in veteri testamento, habebat potestatem imponendi manus, expellere dæmonem ab homine; modo vitia per orationem debet effugare ab anima. Acolythi et ceroferrari, in veteri testamento lumen præparabant; modo in Ecclesia lumen veritatis debent præparare mentibus fidelium. Subdiaconi, sicut in veteri testamento, ita nunc oblationes a presbyteris suscipiunt in domo Domini, et ipsa vasa corporis et sanguinis Domini diaconis offerunt. Diaconus super altare ponit, et inde recipit. Levitæ in veteri testamento excubabant custodientes universa, quæ pertinebant ad cultum tabernaculi, servientes in ministerio; in novo testamento providebant universa quæ necessaria erant multitudini, cor unum et animam unam habenti. Igitur modo custodientes ministerium sibi commissum, quæcunque necessaria sunt ad cœlestis convivium, disponunt super mensam Domini, et signant manu. Per manus et discretiones digitorum, discreta opera Spiritus sancti significantur. Ipsi exordium sumpserunt ab ipso Aaron; qui tunc sacerdotes, nunc presbyteri nominantur; qui tunc principes sacerdotum, nunc episcopi nuncupantur. Presbyteri consortes sunt cum episcopis in pluribus, in paucis vero dissimiles. Baculum habet episcopus, ut subditos regat, infirmos sustineat; anulum, ut sacramenta Dei non omnibus aperiat. Primum vestimentum habet ephod lineum, quod interpretatur superhumeralis, significans vocis custodiam, et munditiam honorum operum, sub quibus oportet unumquemque ordinari ad ministerium Dei, ut ex his cordis ejus et fidei sinceritas comprobetur. Secundum est tunica linea, quæ Græcè poderis, Latine talaris dicitur, eo quod usque ad talos descendat. Hanc Josephus byssinam vocat. Constat vero ex bysso et lino, et significat continentiam. Unde et alibi dicitur: Estote fideles usque ad mortem. Tertium est cingulum, ne tunica ipsa defluat, et gressum impediatur. Hoc nimirum custodiam significat, quæ necessaria est sacerdoti, ne castitas per tunicam significata fiat remissa, et, vento elationis et frigore iniquitatis patefacta, cursus honorum impedit, et ad ultimum sordibus concupiscentiæ polluta vilescat. Quartum est mappula, id est, amappa, quæ, ut nomen ipsius indicat, manibus tergendis præbebat. Oportebat sacerdotem mappulas tenere manibus, ut cum emendatione mentis opus spontaneum concordet, et digne exerceatur officium, quod pie est divino munere collatum. Vel sudarium dicitur, unde tergitur sudor, et omne superfluum corporis; in sinistra portetur parte. Significat autem studium mundanæ cogitationis, quo in hac vita delectationes, lædia et alia superflua mentis extinguimus. Quintum est orarium, quod quidam stolam vocant, quod est concessum. Bene etiam orationibus convenit orarium, conveniens vestimentum officio. Aperte etenim collum simul et pectus tegit sacerdotis, ut spiritu ipsius fruatur, quidquid ore proferat, tractatum summæ rationis attendat, ut psallens spiritu psallat et mente, quia cor sapientis erudiet os ejus, ne improvise loquatur. Sextum est dalmatica, a provincia Græciæ dicta, id est, Dalmatia; ipsa habet duas lineas retro, et duas ante, quia vetus et novum testamentum rutilant dilectione Dei et proximi, hoc est, immaculatum esse ad Dominum, fratrem visitare, pertinet ad proximum. Triginta sumbrias habet retro, quadraginta ante. Singulæ lineæ alitrinsecus quindecim, quod linea charitatis, in veteri testamento et novo in prosperis et adversis quindecim ex se ramos producit, quia charitas ex Deo est, patiens est, benigna est, non æmulata, non agit perperam, non inflatur, non est ambivosa, non querit quæ sua non sunt, non irritatur, non cogitat malum, non gaudet super iniquitatem, congaudet autem veritati: omnia credit, omnia suffert, omnia sperat, omnia sustinet. Sinistra pars habet sumbrias, quia actualis vita sollicita est, et

turbatur erga plurima. Dextera non habet; contem-
plativa vita quæta est. Largitas manicularum largum
dispensatorem Evangelii significat. Casula circum-
datus aliquando Evangelium legit diaconus, ut expedi-
ditus ad Evangelium possit accedere, vel mensam
Domini præparare. Casula aperta est in dextera
parte, unde emittitur brachium, quia auctor evange-
lii, quem debet diaconus imitari, in dextro latere
lancea perforess est. Septimum est, quod casulam
vocant, hanc Græci planetam dicunt, quia suprema
omnium vestimentorum, et suo munimine alia tegit.
Hanc ergo vestem possumus intelligere charitatem,
de qua enumeratis virtutum vestimentis Apostolus
ait: Super autem omnia hæc charitatem habentes,
quod est vinculum perfectionis. Similiter casula
opera justitiæ significat, ut illud: Sacerdotes tui
induantur justitia. Suppar est post tergum, inter hume-
ros et ante pectus. Post humerum pondus boni operis
significat, ubi duplex vestimentum, quia sic bona
opera debent foris ostendi, ut intus coram Deo inte-
gra sint in pectore. Duplex, quia in eis utrumque debet
esse doctrina ad homines, et veritas interior. Oportet
duo duplicia conjuncta sint, quia tunc bene ministrat-
ur, cum bonum opus, et vera doctrina conveniunt.
Induant quoque sacerdotes pedes sandaliis, evange-
lica auctoritate concessum, quo calcamento nec pes
tectus est, nec nudus ad terram: dans intelligi ut nec
Evangelium occultetur, nec terrenis commodis
imitatur; et partim Evangelium debet operiri,
partim manifestari, ut fideles inveniant doctrinam,
et contemptores non inveniant materiam blasphemandi.

DE QUINDECIM SIGNIS.

Quindecim signa, quindecim dierum ante diem ju-
dicii, invenit Hieronymus in annalibus Hebræorum.
Prima die eriget se mare in altum quadraginta cubi-
tis, super altitudines montium, et erit quasi murus,
et amnes similiter. Secunda die descendit usque
ad ima, ita ut summitas eorum vix conspici possit.
Tertia die erunt in æqualitate, sicut ab exordio.
Quarta die pisces et omnes belluæ marinæ, et con-
gregabuntur super aquas, et dabunt voces et gemitus,
quarum significationem nemo scit nisi Deus. Quinta
die ardebuunt ipsæ aquæ ab ortu suo usque ad occi-
sum. Sexta die omnes herbæ, et arbores sanguineum
rorem dabunt. Septima die omnia ædificia destruentur.
Octava die debellabunt petræ adinvicem, et
unaquæque in tres partes se dividet, et unaquæque
pars collidet adversus alteram. Nona die erit terræ
motus, qualis non fuit ab initio mundi. Decima die
omnes colles et valles in planitiem convertentur, et
erit æqualitas terræ. Undecima die homines exibit
de cavernis suis, et current quasi amentes, nec pote-
rit alter respondere alteri. Duodecima die cadent stellæ
et signa de cælo. Decima tertia die congregabuntur
ossa defunctorum, et exsurgent usque ad sepulcrum.
Decima quarta die omnes homines morientur, ut si-
mul resurgant cum mortuis. Decima quinta die arde-
bit terra usque ad inferni novissima, et post erit dies
judicii.

DE CRUCE DOMINI.

Crux Domini de quatuor lignis facta est, quæ vo-
cantur cypressus, cedrus, pinus, et lusus. Sed
lusus non fuit in cruce, nisi tabula de illo ligno su-
pra frontem Christi fuit, in qua conscripserunt Judi-
catorum: Ille est Rex Judæorum. Cypressus fuit in
terra usque ad tabulam, cedrus in transversum, pinus
sursum. Septem sunt gradus, in quibus Christus ad-
fuit. Ostiarius fuit, quando destruxit ostia inferni, et
ligavit diabolum; lector fuit, quando aperuit librum
Isaiæ prophetæ, in quo invenit: Spiritus Domini su-
per me, evangelizare pauperibus misit me; exorcista
fuit, quando ejecit septem demonia de Maria Magdale-
ne; acolythus fuit, etc.; subdiaconus fuit, quando lavit
pedes discipulorum suorum; diaconus fuit, quando
fecit de aqua vinum; presbyter fuit, quando fregit

A panem discipulis suis, dicens: Accipite et comelite
hoc est corpus meum.

DE SEPTEM PECCATIS.

Hæc sunt peccata Adæ, quæ et originalia sunt. Pri-
mum peccatum fuit superbia, quia dilexit eam in sua
potestate plus quam Dei; secundum, sacrilegium, quia
Deo non credidit; tertium, homicidium, quia se-
metipsum peccando occidit; quartum, fornicationem
spiritualiter habuit, quia integritatem mentis corrupit;
quintum, fortium, quia cibum prohibitum attingit;
sextum, avaritia, quia plus quam debuit, appetivit;
septimum, gula, quia vetitum fructum comedit. Hæc
sunt quoque vindictæ septem. Prima, maledictio ejus
terræ; secunda, ejectione de paradiso; tertia, adventus
in terram vilem; quarta, mors filii; quinta, labor;
sexta, mors corporis; septima, descensio ejus ad in-
fernum; et quia septies peccavit, septem vindictas
accepit. Hæc sunt septem peccata Cain. De septem
peccatis Cain alii varia suspicantur; et primum as-
serunt fuisse peccatum, quod non recte dividerit; se-
cundum, quod inviderit fratri suo; tertium, quod
dixerit: Egrediamur foras; quartum, quod interfe-
cerit eum; quintum, quod præciter negaverit:
Nescio, sextum, quod seipsum damnaverit: Major
est iniquitas mea quam ut veniam merear; septi-
mum, quod nec damnatus egerit penitentiam. Sex
sunt ætates mundi: prima, ab Adam usque ad
Noë; secunda, a Noë usque ad Abraham; tertia, ab
Abraham usque ad Moysen; quarta, a Moysen usque
ad David; quinta, a David usque ad Joannem Baptis-
tam, et adventum Domini; sexta, a resurrectione
Domini usque ad finem sæculi, et sic tradunt se-
niiores, quod sex millia annis mundus a Deo omni-
potenti census fuisset. Sex ætates hominis sunt. Prima,
infantia, septem annos tenet; secunda, pueritia, alios
septem annos tenet; tertia, adolescentia, quæ qua-
tuordecim annos tenet; quarta, juvenus, quæ viginti
unum annum tenet; quinta, senectus, quæ viginti
octo annos tenet; sexta dicitur senium, ultima ætas,
vel decrepitas, quæ nullum certum tenet numerum
annorum.

DE QUATUOR ORDINIBUS.

Ceciderunt columnæ sustentantes aulam, et i lico
obruitur aula. Dominus noster Jesus Christus fecit
unam aulam, id est, mundum, et hanc aulam fecit
quatuor rebus, id est, de quatuor elementis, quæ
sunt ignis, aer, terra, aqua; et in hac aula fecit qua-
tuor angulos, id est, quatuor partes mundi,
Orientem, Meridiem, Occidentem et Septentrionem.
Ad istam aulam sustentandam constituit Dominus
quatuor columnas, quæ sustinuerunt aulam illam, id
est, quatuor ordines hominum: scilicet, oratores,
defensores, mercatores, laboratores. Oratores autem
constituit Dominus in mundo ad hoc, ut pro aliis or-
dinibus orarent, et lucerent eis per noctem, qui sunt
in tenebris ignorantie, hoc est, in peccato, et illos ad
lumen reducerent, bonum eis exemplum monstrando,
et bonam prædicationem. Ipsi vero nec bene vivunt,
nec docent, sed suo malo exemplo populum Dei occi-
dunt; de his dicitur: Stellæ non luxerunt, et ideo de
cælo ceciderunt, et sic cecidit ista columna. Defen-
sores, id est, milites constituit ad hoc, ut alios tres
ordines defenderent; ipsi vero cum debuisse defendere,
facti sunt raptores de rapina; et inde se
vestiunt, et inde putant facere elemosynas, quæ ni-
hil prosunt eis, et de his dicitur: Defecerunt in va-
nitate dies eorum, et anni eorum cum festinatione,
et ideo ira Dei ascendit super eos, et sic cecidit ista
columna. Mercatores constituit, ut alios tres ordines
ab inopia defenderent, et de Orientali abundantia re-
plerent Occidentem inopiam; et e contra, de
Meridionali abundantia repleret Septentrionalem
inopiam; ipsi vero populum derident, quia fraudulentus
et perjuriis omne quod habent lucrantur; de his di-
citur: Qui confidunt in virtute sua, et in multitudine

divitiarum suarum gloriantur, omnes in inferno po-
nentur, et ibi mors depascet eos; et sic cecidit ista
columna. Laboratores constituunt, ut de labore eorum
alii tres ordines pascerentur. Isti vero faciunt bene
hoc, ad quod constituti sunt, sicut dicitur in psalmo:
Labores manuum tuarum, etc., quem qui manducant,
beati sunt. Sed ipsi cum sic possent vivere
juste, de proprio labore et sudore, et inde populum
Dei pascere, et sic sustinere aulam, ne omnino cade-
ret, et sic pervenirent ad regnum Dei; ipsi vero de-
viando cadunt, quia in primis auferunt Domino suo
Jesu Christo, et patri, et suæ matri Ecclesie, sua
jura, decimas et primitias, et est mirum quomodo
audent quærere panem ab eo cui suum auferunt, cum
dicitur: Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.
Item invident vicinis suis de honoribus, de campis,
de vineis; et si possunt, subtrahunt illi unam metam,
aut mutant terminum; et sic cadit ista columna, et
sic perit pene totus mundus, nisi ille succurrat, qui
ipsum creavit. Fratres, quia nos non possumus agere
hoc, et nos Regem precemur, Dominum nostrum
Jesum Christum, ut ipse qui fecit mundum regat
nos et mundum, sic ut possumus pervenire ad regna
celorum, ipso adjuvante qui vivit et regnat cum
Patre et Spiritu sancto, per omnia sæcula sæculorum.
Amen.

DE EUCHARISTIA SUMENDA.

In miraculis Bonifacii papæ legimus quod Domi-
nica die cantabat missam, post missam benedixit
panem, et deum communicabat populum, venit unus
filius Judæi, et introivit in Ecclesiam, et accepit panem
de manu sancti Bonifacii, et manducavit; et
statim cœpit ardere, et clamare: Sancte Bonifaci,
festina me baptizare; nam panis quem indigne ac-
cepi me confundit; et venit clamor usque ad Judæos.
Venit pater ejus per judicium Judæorum, et com-
plevit de lignis et spinis unam domum, et accendit
ignem, et filium suum intus jactavit, et cœpit ire
sanus per medias flammæ, et mater aspiciens, per
flammæ non potuit filium suum videre; et cum
magno clamore cœpisset vocare sanctam Mariam, ut
filium suum sanaret, et jactaverunt eam Judæi in me-
dium ignem. Cum hoc audiret beatus Bonifacius, ven-
it indutus quasi ad missam, et cum multis Christianis
in ignem introivit, et inde puerum cum matre
sanos extraxit. Deprecemur Deum, ut sic donet no-
bis suum corpus accipere, ut vitam æternam mereamur
habere, per Christum Dominum nostrum.
Amen.

HYMNI DE DIE JUDICII.

A prophetis inquisivi de die illa judicii, aut si longo
aut prope esset: hæc signa dedere mihi: In tremendo die.

Beatos martyres Deus fecit, quorum passionem
suam dedit, ut pro illo paterentur, et pro nobis in-
tervenirent: in tremendo die.

Cum erit dissolutio et magna tribulatio, cessabunt
patrocinia, et erit consummatio: in tremendo die.

Deus ab austro apparebit, terribilis adveniet or-
bem ponere in desertum, et vindictam retribuere:
in tremendo die.

Exstinguetur sol et luna, stellæ cadent in terram,
coelum movebit se de loco, et plicabitur ut liber:
in tremendo die.

Fundamenta orbis terræ corruent cum ira grandi,
montes liquescent, terra inarescet simul, et mare sic-
cabitur: in tremendo die.

Gloriosus apparebit Christus, in throno sedebit
judicare suam plebem, cui legem ipse dedit: in tre-
mendo die.

Hoc quod dixit, adimplebit, angelus tuba cantabit,
in ictu oculi cum audierunt vocem: in tremendo die.
Ibi stabit servus malus, expectans cum venerit
Dominus ejus; hora qua non sperat, inquirentur
acta ejus: in tremendo die.

Kalumniæ superborum, et rapina impiorum, ibi

tum ambo occurrent cum lacrymis miserorum: in
tremendo die.

Libri dantur in medio, et erit memoratio: ab an-
gelis recitantur peccata nostra initio congregata: in
tremendo die.

Miser ergo quid facio, aut quid respondebo? hoc
quod mihi occultum est, meis auribus audiam: in
tremendo die.

Non accipitur persona, cessabunt sacrificia: non
se rediment divites, qui congregaverunt peccata: in
tremendo die.

O quales reges potentes, quibus obediunt gen-
tes, ibi stabunt ante thronum, cum magno fletu ge-
mentes: in tremendo die.

Principes sublimiores ibi anhelabunt pro ardore,
non est qui faciat ventum illis, neque qui tergat su-
dorem: in tremendo die.

Quam amarus dies ille, de quo loquitur Propheta,
velox nimis et timenda, peccatoribus tremenda: in
tremendo die.

Rapidus patet infernus, tenebrosus et horrendus,
aperiet fauces suas nimium insatiandas: in tre-
mendo die.

Semper sit sollicitudo monente Deo nostro, non
graventur corda nostra in crapula et vino: in tre-
mendo die.

Tanta parentur tormenta, quanta non cupit mens
nostra: sed ipse locus se demonstrat, ubi erit fletus
frustra: in tremendo die.

Unicus filius judicans orbem, Christum qui non
constituentur, ipsi peribunt in fine: in tremendo die.

Χριστοῦ ut compleantur verba, ejus sicut præ-
cepta, breviantur dies illi, erunt ut una hora: in
tremendo die.

Tuæ erunt dies illi, quando venit Dominus in ter-
ram, Deus tu libera nos ab illa æterna pœna: in
tremendo die.

Zabulo immittente Eva peccavit serpente, Deus,
tu nos libera ab illa ira æterna: in tremendo die.

Audax est vir juvenis, dum fervet caro mobilis,
audaciter agis, perpera tua membra coinquinas:
attende homo quia pulvis es, et in pulverem rever-
teris.

Breve est tempus, juvenis, considera quod morie-
ris; veniuntque dies ultimus, et perdes florem opti-
mum: attende homo.

Carni tuæ consentiens, animam tuam decipis, dum
flecteris ad libidinem mali, deceptus remanes: at-
tende homo.

Dentes tui fremitant, et labia exasperant, et lin-
gua mala generat, tua vita trepidat: attende homo.

Elevans tuos oculos, ut vanitatem videas, flecti-
tur mens misera, membra ad malum erigis: attende
homo.

Fecisti malum consilium, et offendisti nimium,
quia multum secutus es tumorem ad libidinem: at-
tende homo.

Gloriam quæris in populo, laudem humanam dili-
gis, placere Deo non cupis, qui te de cælo respicit:
attende homo.

Honorem transitorium præsumpsisti accipere, sed
major pœna sequitur, cui majora creduntur: attende
homo.

In terra semper aspicias, semper de terra cogitas,
sed hic relinques omnia, unde superbus ambulas:
attende homo.

Karo te traxit in foveam, vide ne male pereas,
festina te corrigere, antequam finis veniat: attende
homo.

Luge modo, dum tempus est, ne gemas in iudicio,
ubi non valet gemitus, nec ulla intercessio: attende
homo.

Modo labora fortiter, dum es in isto corpore,
emenda tuum vitium, ne gemas in perpetuum: at-
tende homo.

Non te frangat cupiditas, nec te flectat fragili-

tas, et noli cum diabolo participare amplius : attende homo.

O si ex corde intelligas, quæ præcepta legis sunt, ut ille qui adulterat, lapidibus subiaceat : attende homo.

Per Salvatorem iterum venit magna redemptio, ut cuncta quæ committuntur, pœnitendo remittantur : attende homo.

Quare non vis, juvenis, recurrere ad Dominum : roga ejus clementiam, ut donet indulgentiam : attende homo.

Rumpe cordis duritiam, mentis tui malitiam, revertere ad Dominum, antequam finis veniat : attende homo.

Suscipit Christus pœnitentiam, et donat indulgentiam, ab illa vera anima, quæ carnem suam mace-

A rat : attende homo.

Terribilis Christus venit ad judicandum sæculum, at ipse reddet singulis secundum suam operam : attende homo.

Veniet dies judicii, erit fortis districtio, ubi non adjuvat pater filium, nec filius defendit patrem : attende homo.

Χριστός venit cum angelis, et ipse reddet unicuique, singulis secundum sua opera : attende homo.

Υἱός acquirit gratiam, delet peccati maculas ; humilitas et charitas ducit ad cœlos in patriam : attende homo.

Zelum habet bonum ac optimum qui Deum amat ac proximum, lætabitur in sæculum, et gaudet in perpetuum : attende homo, quia de terra factus es, et in terram reverteris.

SEX FORMULÆ ORATIONIS.

ORATIO PRIMA.

Rectorem mundi Christum Regem ex virgine natum, Dominum precibus peculiariter et apostolos rogemus. Petrus mihi apostolus aperiat janua[m] vitæ, et Paulus prædicator gentium introducat in cœlum. Andreas virtutem tribuat ante tribunal Christi. Jacobus atro prostrato agmine, angelorum me sinibus tradat. Joannes cum gratia me potet ab omnipotentis pectore. Philippus me lampadibus ornatum, lætum ad Regem perducatur. Thomas mihi organorum laudibus in ævum cantet triumphalia merita. Bartholomæus me mellifluis mandet alloquiis, ubi Angelorum amator agmina delectet secum. Jacobus mihi Alphæus auream reddat coronam, variisque floribus gemmarum in fulgido splendescat lumine. Simon mihi monilia tribuat zelotes sancta, unde angelica celsitudo admirabilis videbitur omnibus. Judas me confessis vocibus ad ineffabilem patientiam vehat, ubi Trinitas divina ternis adoratur vocibus : Patrem et Filium, et Spiritum uno ore omnes collaudant Dominum.

ORATIO II.

O Jesu Nazarene, filii Mariæ, reus tibi sum regum Regi, cujus regnum est sine fine. Deus Domine meus, tibi sum reus mortis ; esto mihi nunc patiens, qui es fortis et potens. Adjuro Dominum verum, unum semper et trinum, ut adire tantum possim S. Martinum. Rogo nunc regem regum, qui est lumen divinum, ut valeam sanctum visitare Martinum. Christe Deus deorum, cujus est nomen mirum, fac me lugere sanum, juxta S. Martinum. Viam dirige plane, o Jesu Nazarene, ut valeam pure tibi peccata flere. Mihi adjutorium erit per naufragium, Christi militis mihi suffragium Martini. Volo te visitare ; fac me ad te venire, qui es virtutis tantæ, o mi S. Martine. O S. Martine, nunc intercede, quæso, pro me dolente ; male labe culparum presso. O mi sancte Martine, pro me nunc intercede, ne me contingant comæ flammæ perennis pœnæ. O mi sancte Martine, turbæ cœlorum chare, ne sim particeps pœnæ, mihi auxiliare. O sancte Martine, mihi auxiliare, ut fruam in luce vite perenni pane. Gloria tibi pater, qui es frater et water.

ORATIO III.

Dominator Dominus Deus omnipotens, qui es Trinitas una, Pater in Filio, et Filius in Patre, cum Spiritu sancto, qui es semper in omnibus, et eras ante omnia, et eris per omnia Deus benedictus in sæcula. Commendo animam meam in manus potentis tuæ, ut custodias eam diebus ac noctibus, horis atque momentis, miserere mei Deus angelorum. Dirige me rex archangelorum, custodi me per orationes patriarcharum, per merita prophetarum, per suffragia apostolorum, per victorias martyrum, per fidem confessorum, qui plauerunt tibi ab initio mundi. Oret pro me sanctus Abel, qui primus coronatus est martyrio. Oret pro me sanctus Enoch, qui ambulavit cum Deo,

B et translatus est a mundo. Oret pro me sanctus Noe, quem Dominus servavit in diluvio propter justitiam. Roget fidelis Abraham, qui primus credidit Deo, cui reputata est fides ad justitiam. Intercedat pro me sanctus Isaac, qui fuit obediens Patri usque ad mortem, in exemplum Domini nostri Jesu Christi, qui oblatus est Deo Patri pro salute mundi. Postulet pro me felix Jacob, qui vidit angelos Dei venientes in auxilium sibi. Oret pro me sanctus Moyses, cum quo locutus est Dominus facie ad faciem. Subveniat mihi sanctus David, quem elegisti secundum cor tuum, Domine. Deprecetur pro me sanctus Elias propheta, quem elegisti in curru igneo usque ad cœlum. Oret pro me sanctus Eliseus, qui suscitavit mortuum post mortem. Oret pro me sanctus Esaias, cujus labia mundata sunt igni cœlesti. Adsit mihi beatus Hieronimus, quem sanctificasti in utero matris. Oret pro me sanctus Ezechiel, qui vidit visiones mirabiles Dei. Deprecetur pro me electus Daniel, desiderabilis Dei, qui solvit somnium regis, et interpretatus est, et his liberatus est de lacu leonum : et tres pueri liberati ab igne : duodecim prophetæ, Ozeas, Amos, Micheas, Joel, Abdias, Abacuc, Jonas, Nahum, Sophonias, Aggæus, Zacharias, Malachias, Esdras. Hos omnes invoco in auxilium meum. Assistant mihi omnes apostoli Domini nostri Jesu Christi, Petrus et Paulus, Joannes et Andreas : tres Jacobi, Philippus, Bartholomæus, Thomas et Matthæus, Barnabas et Matthias, et omnes martyres tui. Depelle a me, Domine, concupiscentiam gulae, et da mihi virtutem abstinentiæ ; fuga a me spiritum fornicationis, et da mihi amorem charitatis ; extingue cupiditatem, et da mihi voluntariam paupertatem. Cohibe iracundiam meam, et accende in me nimiam suavitatem, et charitatem Dei et proximi. Abscinde a me, Domine, tristitiam sæculi, et auge mihi gaudium spirituale. Depelle a me jactantiam mentis, et tribue mihi compunctionem cordis. Minue superbiam meam, et perfice in me humilitatem veram. Indignus ego sum, et infelix homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus peccati, nisi gratia Domini nostri Jesu Christi ; quia peccator ego sum, et innumerabilia sunt delicta mea, et non sum dignus vocari servus tuus. Suscita in me letum, mollifica cor meum durum et lapideum, et accende in me ignem timoris tui ; quia ego sum cinis mortuus, libera animam meam ab omnibus insidiis inimici, et conserva me in tua voluntate : doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu, tibi honor et gloria, per omnia, etc.

ORATIO IV.

Deus meus, et Pater meus, rex meus, protector meus, munda me a peccatis meis, et ab iniquitate mea lava me, Domine, et salva me ; quoniam peccata multa feci coram te, et non sum dignus vocari servus tuus, propter iniquitates meas, quæ sunt innumeræ. Dimitte, Domine, debita mea, quia deprecor cum omni diligentia, et intimo cordis amore : supplico